

המדריך השלם לבר מצווה בכותל

עופר סיון

הושקע במדריך זה המון המון ידע, מחשבה וזמן, אשמח אם לא תעתיק אותו, או כל תוכן אחר שמופיע בו. פשוט שלח אותו לחברייך כמו שהוא. הוא בוודאי יודה לך.

אם אתה מרגיש שהוא תרם לך בצורה יוצאת דופן - אתה יכול לשלוח לי תרומה קטנה דרך הפייפאל.

גירסא 1.8

את המדריך ניתן להוריד באתר bmkotel.co.il

מילה (או שתיים) על המחבר

שמי עופר סיון, וכמעט כעשר שנים אני עובד ב"קרן למורשת הכותל המערבי" (או בקיצור הלה"ה) במגוון תפקידים שקשורים למעורבות הבר מצווה. כשלוש שנים כמדריך, וכמעט שבע שנים כאחראי על המדריכים. הכוונתי מאות משפחות רבות בנושאי הבר מצווה בכותל, עניתי לעשרות שאלות באתר האינטרנט של הכותל המערבי, והגיתי רעיונות שונים בתחום. בנוסף, הייתי אחראי על הקורס בר מצווה להכשרת המדריכים החדשים.

הוכשרתי כמלמד ילדי בר מצווה מטעם ארגון הרבנים "צהר", ולימדתי בעצמי ילדים לקריאה בתורה. במסגרת זו כתבתי מערכי שיעור ללימוד נושאי יהדות: טעמי המקרא, התנ"ך, התפילה והמעגל המשפחתי.

הקמתי את חברת "חיבור", בעזרת שני ידידים טובים, שמטרתה להפיק אירועי בר מצווה בכותל המערבי. אומנם החברה כשלה, אך הוסיפה לי הרבה ידע והיכרות עם צדדים נוספים של אירגון האירוע.

ועוד משהו קטן, התפקיד האחרון שהייתי נותן לעצמי למלא הוא "דיפלומט", אז אל תרגישו נפגעים אם תמצאו מילים ישירות מדי. ככה אני.

שאלות. ניתן להפנות אלי שאלות, או דרך המייל

bmkotel@gmail.com

או בדף הפייסבוק

www.facebook.com/bmkotel

כל הידע והניסיון שרכשתי בתחומים השונים של אירוע הבר מצווה עומד לרשותך - קריאה מהנה!

למי הוא מיועד?

המדריך מיועד למשפחות המבקשות לחגוג לילדם, היקר מכל, את הבר מצווה ברחבת הכותל המערבי. אם חוסר הידיעה, ההרגשה שלא הכל ברור וסגור, הלחץ אולי שכחתי משהו - זה המדריך בשבילכם!

מה נלמד?

המדריך הוא ארוך ומופרט, לכן בעיקר צריכים לקרוא את שני הפרקים הראשונים, כל השאר בזמנכם החופשי, אך כדאי לקרוא הכל - לקבל רעיונות, פתאום משהו שלא ידעתם, ובעיקר להתרשם.

לכל האורך מצד שמאל נלמד טיפים, רעיונות ושאר ירקות.

נתחיל, במידע על חגיגת הבר מצווה בכותל. מתי חוגגים? ומתי לא חוגגים?

נלמד מהיכן להתחיל לתכנן את חגיגת הבר מצווה.

נשבור כמה מיתוסים.

נבין אילו תקלות עלולות להיווצר, וכיצד אפשר להתגבר עליהן

נכיר את מי נפגוש בכותל המערבי.

ולבסוף, דף סיכום מה להביא.

נספח א: נקודות בכותל שכדי להכיר.

נספח ב: כיצד להגיע לכותל.

נספח ג: אתרים, מוזיאונים וסיורים באיזור הכותל המערבי.

נספח ד: ברכות התורה להדפסה.

במדריך המורחב:

נספח ה: הסברים כיצד להניח תפילין.

נספח ו: טקסט ברכות התורה וקריאת שמע.

נספח ז: מיועד למעמיקים בלבד - משמעות טקס בר המצווה בהלכה היהודית, הנחת תפילין על פי המקורות, רעיונות מאוצר היהדות בנושאים שונים.

בר מצווה בכותל המערבי

בגיל 13 ילד יהודי חוגג את היכנסו לעולם המבוגרים. כעת הוא חייב במצוות ולכן חגיגה זו נקראת "בר מצווה" - בן מצווה, הוא מחויב במצוות.

רבים מעם ישראל נוהגים לחגוג את הבר מצווה בכותל המערבי, המקום שנמצא הכי קרוב לבית המקדש, המקום המקודש ביותר ביהדות.

איך קובעים מתי לילד יש בר מצווה?

לילד יש בר מצווה ביום שבו הוא חוגג יום הולדת 13, "בר מצווה" הוא חג יהודי ולכן הוא נחגג על פי הלוח שנה העברי. אם הילד נולד בג' כסלו (אפשר להסתכל בספח של תעודת זהות, למי שלא בטוח) אז הוא חוגג בר מצווה בדיוק בג' כסלו - 13 שנים מאוחר יותר.

את חגיגת הבר מצווה בכותל עדיף לחגוג באותו יום של הבר מצווה, או כמה ימים אחרי הבר מצווה. לכן ילד שחוגג על פי התאריך העברי ביום שישי, כדאי למשפחה לבוא ביום שני בשבוע שלאחר מכן, ולא ביום חמישי באותו שבוע. למה? כי ככה הוא יכול לעלות לתורה. מתחת לגיל בר מצווה באופן כללי הילד לא יכול לעלות לתורה.

במקרה שהבר מצווה נדחתה לשבוע אחרי יש לשים לב לקריאה בתורה שהילד קורא. לדוגמא: אם הילד חוגג בר מצווה בשבוע של פרשת "בראשית", אך למעשה הוא יגיע לכותל שבוע לאחר מכן, הרב ילמד אותו לקרוא את פרשת "נח".

במקרה והילד למד לקרוא פרשה שאינה "תואמת" (למד לקרוא "בראשית" והגיע בשבוע של פרשת "נח") - יש פתרון הלכתי פשוט. הילד יעלה לתורה ויברך והמדריך יקרא את הפרשה, לאחר מכן הילד יקרא בתורה את הפרשה שהוא למד עם הרב מבלי לברך.

מתי לערוך בר מצווה?

את הבר מצווה ניתן לערוך בימים שקוראים בהם בתורה, והם:

- **שני וחמישי בכל שבוע.** התורה מחולקת ל-54 פרשיות, ובשבת קוראים את "פרשת השבוע". בימי שני וחמישי קוראים "פרומ" מהקריאה המרכזית בשבת. קוראים חלק קטן ממה שנקרא ביום השבת.
- **ראש חודש.** לפי הלוח שנה העברי כל היום הראשון של החודש הוא "ראש חודש" (כמו "ראש השנה" - הוא היום הראשון של השנה, שחל בא' תשרי שהוא גם בעצמו "ראש חודש"...). משיקולי תכנון בלוח העברי יש חודשים שבהם יש שני ימי "ראש חודש". הל' (30) בחודש של חודש הקודם, וא' (1) בחודש של החודש הבא.
- **חול המועד.** בחגים של סוכות ופסח, הנחגגים שבוע שלם - היום הראשון והאחרון הם "חג", וחמשת הימים באמצע הם "חול המועד".
- **תעניות.** צום גדליה (ג' תשרי) י' טבת, תענית אסתר (י"ג אדר), י"ז בתמוז, ט' באב.
- **שבת וחג.** רלוונטי לרוצים לחגוג בר מצווה בבית כנסת השכונתי. בימים אלו אין עזרה מטעם הלה"ה ברחבת הכותל, למעט במקרים חריגים.

בר מצווה בלי חתן

שקורא בתורה

משפחות שנאלצות לחגוג את הבר מצווה לפני הזמן (בעיקר משפחות מחו"ל שתלויות בחופשים של העבודה) עושות קריאה בתורה, אך האבא או הסבא עולים, ולא הילד עצמו. הוא יעלה לתורה בבית כנסת הקרוב לביתו.

בר מצווה בלי קריאת התורה

ישנן משפחות שרוצות טקס שקט, ומוכנות לוותר על קריאת התורה בשביל זה.

משפחות אלו מגיעות במשך השבוע, ועושות טקס בר מצווה רגיל לחלוטין, אך בלי עיקר החנכה, העלייה לתורה.

סיורים במנהרות

הכותל בחול המועד

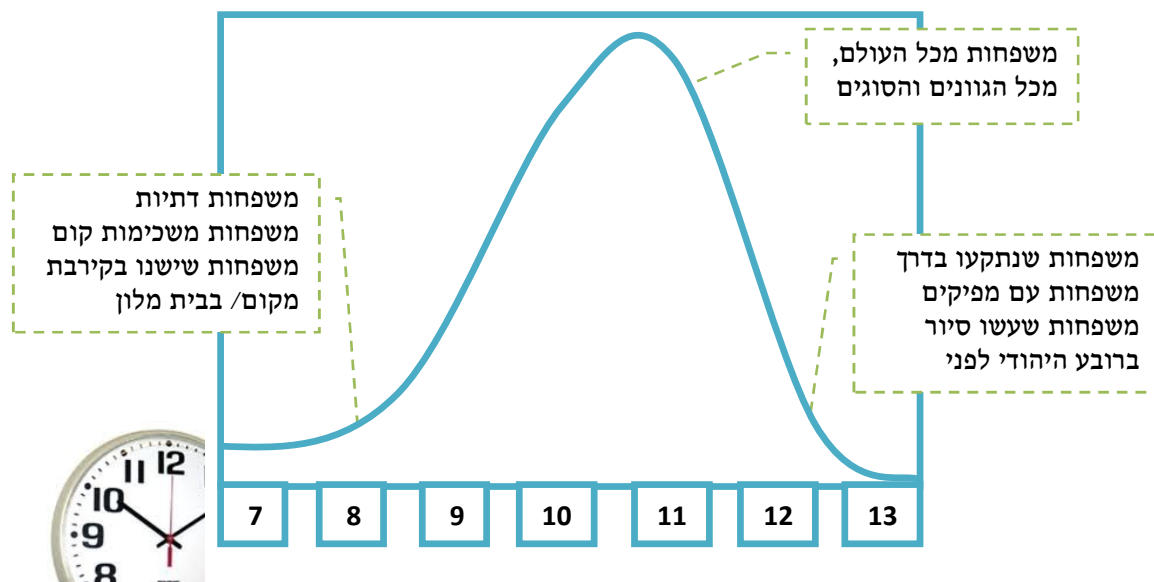
ישנן משפחות שרוצות לסייר בחינם בחול המועד - נגמר! לפני מספר שנים עקב העומס הבלתי רגיל (חינם + ישראלים...) הלה"ה הפסיקה את הסיורים בחינם, ועקב הביקוש הגבוה לסיורים בחול המועד חובה להזמין לפחות שלושה חודשים מראש כדי לתפוס מקום בסיור.

אם אתם אוהבים רעש והמולה, משפחות ישראליות מכל הארץ, הרבה שמחה וששון - יום חמישי זהו היום. באופן גורף, יום חמישי הוא המועדף לחגוג בר מצווה. ביום שני בערך יש שני שליש ממספר משפחות ביום חמישי.

השעה המועדפת היא כמה שיותר מוקדם או מאוחר, מפני שבסביבות השעה 10 וחצי 11 אלו השעות שבהן רחבת הכותל היא העמוסה ביותר.

נוכל להמחיש זאת בעזרת פעמון גאוס, כשהקודקוד נמצא בסביבות השעה 10:30.

בא נייצר תמונה כללית של אילו משפחות נפגוש בכותל לאורך השעון:

אז באמת למה לא לעשות מאוחר?

ישנן כמה סיבות:

- הכי נוח (והגיוני) לעשות תפילה, ואז לעשות את כל השאר: סיורים, כיבוד ומסעדה.
- אם אורחים רוצים לחזור לעבודה, אז ככה הם משתתפים בטקס העיקרי, הבר מצווה בכותל, ו"חותכים" לעבודה.
- מבחינה הלכתית בשעות הצהריים מתפללים "מנחה", ולא "שחרית". ורבות מהמשפחות מבקשות להתפלל "שחרית".

למרות זאת מפקים רבים בוחרים בשעה זו (לאחר השעה 12) לערוך את הבר מצווה, משיקולי נוחות. אין משפחות רבות ברחבת הכותל, לא צריך להידחק במימות התפילה, ורחבת הכותל שקטה. הייתי ממליץ למשפחות לעשות כך אם במילא הן עושות יום שלם של פעילות.

עוד דברים שצריך לשים אליהם לב, בקביעת זמן ההגעה:

- **פקקים.** הדרך אל הכותל הינה גרועה, הנסיעה ברובע הינה בכביש חד-סטרי צר, ישנו חוסר במקומות חנייה, ולכן רבות המשפחות שמאחרות. מניסיוני רוב המשפחות מאחרות בערך בחצי שעה-שעה, אבל בהחלט יש שמאחרות

זמן שחרית ומנחה לפי
היהדות את תפילת שחרית צריך לסיים תוך ארבע שעות זמניות (היום מזריחת החמה עד שקיעתה לחלק ל12 נקרא "שעה זמנית"), חפשו באינטרנט מהו "סוף זמן תפילה".

מנחה אפשר להתפלל חצי שעה לאחר חצות היום (שזה שש וחצי שעות זמניות). אבל מחצות היום ועד זמן מנחה - יש חצי שעה שאין להתפלל בה, שימו לב שאתם לא מתפללים באותו זמן.

לוח שנה עברי עם כל הזמנים מפורטים:

<http://www.yeshiva.org.il/calendar>

לשאלות, התייעצויות: במייל - bmktel@gmail.com או בפייסבוק www.facebook.com/bmktel

אפילו למעלה משעתיים. קחו זאת בחשבון כשאתם קובעים סיורים, הדרכות, מסעדה, מתופפים ויידעו אותם ואת האורחים.

שמש. הכותל המערבי מכוסה צל עד השעה שבע וחצי, לאחר מכן הצל נסוג עד השעה עשר בערך (הצל מתקדם לכיוון הכותל, מכיוון שהשמש זורחת במזרח והכותל הוא מערבי...), תלוי כמובן במיקום השמש ואורך היום (קיץ או חורף). בימים קרירים החלק המוצל יהיה קר יותר, ובימים חמים - הוא שוב יהיה קר יותר...

ימים עמוסים. בימים שלא כדאי לחגוג בר מצווה, ראה להלן, מומלץ לבוא מוקדם. למעט בחול המועד שעדיף להגיע מאוחר ככל הניתן.

חול המועד. אין הנחת תפילין בחול המועד, אך יש קריאה בתורה. לשיקולכם.

ראש חודש הוא אופציה מעולה למי שיכול (בתנאי שהוא לא ביום חמישי ושני), בדרך כלל בימים אלו מספר המשפחות קטן בהרבה. מכיוון שסך כל חגיגות הבר מצווה מתחלקות באותו שבוע לשלושה ימים: שני, חמישי וראש חודש.

מתי לא לערוך בר מצווה?

ימי גשם, אלו גם ימים "קשים", בבת אחת כל המשפחות רצות אל רחבת הכותל המקורה (קשת וילסון), ונוצר שם עומס גדול. בימי גשם מומלץ מאוד להגיע לפני או אחרי השעות העמוסות של הבר מצוות. אפשרות שנייה, היא להתפלל ברחבת הכותל הלא-מקורה מבלי ספר תורה.

חול המועד זו אופציה גרועה, זהו זמן שהכותל מלא עד אפס מקום (במיוחד בימי "ברכת כוהנים" שגם הרחבה החיצונית מלאה), הנשים לא יכולות להקשיב לתפילה. והחנייה בכל האזור זה סיוט...

אופציה שלישית, שהיא גם לא משהו - ימים אחרי "ימים גרועים לבר מצווה". מניסיוני בימי הבר מצווה מיד לאחר חג הסוכות והפסח, ימים שיוצא יום תענית בשני או חמישי - באופן טבעי משפחות מעבירות את יום החגיגה ליום הראשון שכן מתאפשר לחגוג. בימים אלו יש זינוק של כמעט פי שניים (הגיוני, לא?) במספר המשפחות שמגיעות. אלו ימים של טירוף מבחינת האפשרות של המערכת לעזור למשפחות, הפקקים, במות התפילה בתוך רחבת הכותל, ועוד.

ישנן משפחות שלא מבינות כמה זה צורם לחגוג בימי תענית. בכותל המערבי מסתובבים אנשים שצמים, שמתפללים ואומרים קינות על מאורעות העבר, ומשפחת בר מצווה עוברת לידם שמחה ועליזה תוך כדי שירה בקולי קולות. כמובן, אף אחד לא יזרוק למשפחה מילה, זו זכותה של כל משפחה בישראל לחגוג בר מצווה בכותל מתי שהיא תרצה, אבל איך אומרים באידיש? "נ'ישט שייך" - לא שייך.

נוהלי הוצאת ספר תורה להלכה"ה יש נוהלים מאוד ברורים בנושא, כל חשש לטיפת גשם נאסרת כל הוצאת ספר תורה מחוץ לרחבת הכותל המקורה. גם לאחר תום הגשם מחכים חצי שעה לפחות לוודא שאכן לא ירד גשם. ואז יוציאו רק ספרי תורה ספרדיים עם מטריה מעל. **למה?** טיפת גשם אחת יכולה לפסול ספר תורה. המים ממסים את הדיו, והוא נמרח על הקלף.

ברכת כהנים. טקס שבו כהנים מכל הארץ מתאספים בכותל לברך את העם. מתקיים תמיד בתחילת חול המועד, או ביום שני, או ביום חמישי - המוקדם מבין שניהם.

מאיפה להתחיל?

לאחר שקבענו יום שבו אנחנו רוצים לעשות את הבר מצווה, נתחיל לתכנן כיצד עושים זאת.

יש לנו שלוש אפשרויות עיקריות (תפילה בלבד, תפילה+, או יום שלם):

1. **תפילה בלבד** - ישנן משפחות שמגיעות לכותל מוקדם, מתפללות ביחד מצטלמות, אוכלות כיבוד קל ולאחר מכן כל אחד חוזר לעסקיו. לתכנן אירוע כזה, סדר הפעולות בגדול הוא כך:

א. **תיאום**. לתאם עם המשפחה המורחבת מי מגיע, כדי להיערך לאיזה סדר גודל מדובר.

ב. **הגעה**. להחליט אם מגיעים עצמאית ברכבים, או ששוכרים אוטובוס. או שמחנים בחניון האומה בכניסה לירושלים ומשם אוטובוס.

ג. **הודעות**. להדפיס הזמנות, לשלוח מיילים, סמסים על האירוע. לוודא מי מגיע.

ד. **הדרכה**. לתאם מדריך בר מצווה דרך הטלפון או האינטרנט של הלה"ה (חינם).

ה. **כיבוד**. לקנות כיבוד קל: שתייה קלה, בורקסים ורוג'לך (150-300 ₪). עדיף לקנות בבוקר, שיהיה טרי טרי, בדרך לכותל או בחנויות באזור הכותל. יש במתחם הממילא או ברובע, חנויות "רולאדין", "מרציפן" או "קפה נאמן". עדיף לתאם כמות מראש ולבוא ולאסוף. ראה בנספח טלפונים.

להקל על העניין ישנם בחורים טובים משיבות באזור הכותל "עטרת כוהנים" ו"ישיבת הכותל" שמוכנים לארגן את השולחן עם הכיבוד תמורת כמה שקלים. דברו איתם.

ברובע היהודי פועלות שתי חנויות מכולת, אם נתקעם וצריכים משהו דחוף, אפשר ללכת לקנות שם הכל. אך שימו לב, המחירים שם גבוהים מהרגיל.

ו. **סגירת פינות**. להשתמש ברשימה שמופיעה בנספחים כדי לא לשכוח דברים חשובים.

2. **תפילה+** - בוקר גדוש בפעילות. באפשרות זו נוסף עוד כמה אלמנטים לאפשרות הראשונה. סיור באחד האטרקציות באזור הרובע היהודי (ראה בנספחים), מתופפים שיצטרפו למשפחה וישמחו איתה. לכן יש עוד כמה משימות:

ז. **סיור או מדריך**. לתאם סיור באחד המוזיאונים באזור, או מדריך טיולים שיסביר על כל אגן הרובע היהודי. כדאי לתכנן נכון את הזמנים, משפחות רבות עושות חישוב כזה: 10 תפילה, 11 סיור מנהרות. אבל הפקקים, אנשים זזים לאט, וכו' גורמים לכך שהבר מצווה מתאחרת ומסתיימת רק 11 וחצי, ואז הם לא יודעים מה לעשות עם הסיור. אנשים שואלים אותי מה לעשות? סיור 12? ואם נגיע בזמן אנשים יסתובבו שעה סביב עצמם? לכן אני ממליץ לשים את הזמן אוכל כ"זמן פציעות". דהיינו, לא לא לאכול לפני התפילה, אלא לאחר התפילה לשבת לאכול, אם יש הרבה זמן - סבבה, המשפחה אוכלת מעבירה חוויות ונחמד מאוד. אם אין זמן -

תגמול למדריכי הלה"ה.

ההדרכה של הטקס היא בחינם. לגמרי בחינם. אם תרצו תוכלו לשים סכום במעטפה כתרומה לכותל - ותקבלו הביתה קבלה על התרומה (מוכר לסעיף 46).

למדריך אסור לקבל כסף, אבל נהניתם, רוצים להכיר תודה? שילחו לכותל מכתב תודה - מדריכים שמחים בכך, וגם אם נשאר לכם מהכיבוד - פנקו עם "השאירות" את המדריכים, הם יודו לכם על כך.

איחורים לסיורים

במנהרות. הלה"ה יודעת שמשפחות רבות בימי שני וחמישי מתעכבות, ולכן באיחור קטן הסיור יתחיל כרגיל עם קיזוז קטן בזמן הסיור. באיחור גדול פנו לסדרנים בכניסה שינסו לטפל בבעיה. בד"כ עם הרבה רצון לעזור הסיור מסתדר. בעיקר תלוי כמה עמוס באותו יום במנהרות הכותל.

אוכלים תיק תק ורצים לסיור. במקרה הכי גרוע לא פותחים את השולחן ורצים לסיור. בתום הסיור תתיישבו ותאכלו את הכיבוד.

ח. מתופפים. לתאם מתופפים - שיעשו שמח בכניסה לכותל המערבי. בגוגל יש עשרות. אפשר גם תזמורת בוכרית, או כליזמרים.

הקומבינה. לפני שנים רבות היה מותר לכל מתופף להיכנס לכותל יחד עם המשפחה. אבל תחשבו איך זה היה נראה שילד קטן לצד משפחתו, מנסה לקרוא את הפרשה ולידו בחור נמרץ עם דרבוקה ושופר שתוקע בקול גדול... לכן נאסר על המתופפים להיכנס עם כלי נגינה (מלבד שופר בימים נוראים).

בהתחלה המתופפים התבאסו, ואז הם הבינו את הפוטנציאל העיסקי שטמון בדבר. אם עד היום המתופף היה נמצא עם המשפחה גם בתפילה - היום אסור לו להיות שם. מה עושים? עושים שמח בשביל המוליך משער האשפות עד הכניסה לכותל, וממשיכים למשפחה הבאה (עושים יותר משפחות בפחות זמן עבודה). אז פשוט כשאתם סוגרים עם מתופף תסגרו כמה זמן הוא אתכם, האם רק עד הכניסה, האם הוא מצטרף אליכם לתפילה ושר בפה יחד אתכם?

מתופפים מציגים את עצמם בד"כ בזוג. אבל זה לא "תיבת נח", אפשר גם בלי זוגות. אומנם זה פחות מרשים מתופף אחד, אבל זה הרבה יותר זול, ומבחינת תפוקה מוזיקאלית - זוג מתופפים ומתופף אחד זה כמעט אותו אפקט על המשפחה. הכניסה לכותל הוא מקום קטן מבחינה ווקאלית, אך החיסכון הוא גדול.

ט. צילום. צלם וידאו - משפחות רבות מביאות צלם שיצלם את האירוע. וידאו או תמונות, אבל הייתי ממליץ להביא מצלמה ביתית לאחד מהקרובים שיצלם גם הוא. קרוב משפחה שמכיר את "הנפשות הפועלות" יודע היכן לשים את הדגש בצילומים, ומפיק צילומים מרגשים ובעלי משמעות.

צלמים רבים דורשים בצדק לעשות תמונות לפני התפילה, אני מסכים איתם. לפני התפילה אנשים רעננים, פחות מזיעים, יותר מחויכים. הרי בסופו של דבר מה שנשאר זה התמונות - חשוב שיהיו הכי מוצלחות. גם לעיתים, מרוב לחץ ומרוצה, מוותרים בסוף על התמונות העיקר להגיע בזמן לאוכל.

3. יום בר מצווה - משפחות שמשקיעות הפקת יום שלם של בר מצווה, מוסיפות עוד מסעדה, כאן יש גם כמה רעיונות קבועים: זמר או D.J., החתן נושא דרשה, כל דוד וסבא מברך את החתן, אנשים מהמשפחה מכובדים להדליק נר במנורה ענקית.

או הדרך הקלה והיקרה - להתקשר למפיק אירועים שישגור את כל הסיפור.

בשנים האחרונות גדלו מספר המפיקים בתחום מאוד, בגלל שהחאפרים נעלמו וישנן יותר בר-מצוות. כמו בכל תחום יש טובים ויש טובים יותר, עשו סקר שוק לפני,

לשאלות, התייעצויות: במייל - bmktel@gmail.com או בפייסבוק www.facebook.com/bmktel

הקומבינה לקומבינה.

משפחות שראו את המתופפים עומדים בכניסה, עד המשפחה הבאה זרקו להם כמה שקלים שבנתיים יעשו להם שמח. ככה המחירים זולים משמעותית, למתופפים כרגע אין מה לעשות, המשפחה צריכה רבע שעה של שמחה. ככה זה winwin. הייתי ממליץ על זה - אבל לא בטוח שתמצאו מתופפים פנויים בדיוק שתמצאו. הימור בסיכון גבוה.

צלם שהוא רב. ישנם

צלמים שחוו מאות טקסי בר-מצווה, שמלאים ברצון טוב, ונהפכים להיות הרב של הטקס. הם מחלקים פקודות לכולם, "תגיד את זה, תעמוד פה". הבעיה שהם לא באמת יודעים, הם לא מכירים את כל הבעיות ההלכתיות, ובסופו של דבר צלם שמנהל את הטקס - מתי יצלם? לכן בקשו מזה צלם בעדינות להיות מרוכז בתפקיד שלו, ולמדריך לעשות את התפקיד שלו.

מפיקות. לא רוצה

להישמע שוביניסט, אבל מהיכרות שלי עם השטח למפיקות יש בעיה בתחום הזה. מפיק טוב - זה מפיק שכל הזמן דואג שהכל יתבצע חלק, ובטקס בר מצווה למפיקה אין אפשרות להיות שם למשך בחושים. זה גם

תנסו להשיג משפחות שעשו ומרוצות מאוד. ראיתי כבר מפיקים שלא יודעים מה לעשות בבר מצווה, וגם יצורים רציניים...

המפיקים ברובם יודעים לעשות את העבודה - ועושים אותה טוב. אך צריך להיות מודע לעובדה שגם למפיק יש אינטרס נוסף בסיפור הזה. המפיק מרוויח אחוזים מבעל המסעדה, מהאוטובוס, מהצלם, ועסקים שונים - נותנים אחוזים שונים... העובדה שבעל מסעדה נותן למפיק אחוזים - איננה מעידה שהמסעדה לא טובה, אך הדבר מוכיח שצריך לבדוק באיזו מסעדה מדובר. (השערה בלבד: מסעדה גרועה נותנת אחוזים יותר גבוהים?).

שימו לב שלא גוזרים עליכם קופון, חלק מהמפיקים מזמינים חינוך מדריך מהלה"ה, ואז נותנים למשפחה תחושה שהם שילמו על עוזר בטקס. לעיתים, הם אפילו לא מתאמים מראש מדריך מהלה"ה, וסומכים על זה שביום האירוע יהיה מדריך פנוי. לא פעם עמדתי מול מפיק אירועים, ואמרתי לו שעקב העומס במשפחות - אני לא יכול לעזור לו כי הוא לא תיאר מראש, ואני מחויב יותר למשפחות שתיאמו. לכן שאלו את מפיק האירועים מי הרב שיערוך את הטקס, והאם זה סגור.

אטרקציות

רוצים רעיונות נוספים שניתן להוסיף:

- הזמנת כובעים, חולצות, כיפות עם שם חתן בר המצווה.
- מזכרות מיוחדות, סידורים, מחזיק מפתחות.
- הפרחת בלונים או יונים.
- הזמנת ערכת בר מצווה שהשם של החתן רקום על הכיסוי תפילין וטלית.
- אם עושים הליכה ממושכת או אוטובוס: חידונים ופרסים בדרך.
- פתק לכותל עם משפט קצר על חשיבות התפילה או ציור יפה ברקע, שיהיה כיף לכתוב עליו ולשים בכותל.

אפשר להוסיף באולם:

- עוגת יום הולדת מעוצבת.
- קוסם, רקדן, פעלולן.
- דרשה או טקסט של הנחיית האירוע.
- סדנת דרבוקות, קריוקי, שירה בציבור.

בטקס הבר מצווה - חובה לעלות לתורה

לא. אני אוהב להמשיך את הרעיון ל"קבלת רישיון נהיגה". מה הדבר שעושה כל נער מתבגר שמקבל רישיון? רץ לאבא להתחנן לקבל סיבוב באוטו. הוא חייב לנסוע באוטו? לא. הוא רוצה? כן, מאוד.

בעת הבר מצווה הנער שמתחייב במצוות, מקבל גם זכויות, אחת מהן היא הזכות לעלות לתורה. חלק מ"ההודעה" לקהל שהנער כבר "מבורמן" (=הייתה לו בר מצווה) היא העובדה שהוא עולה לתורה, ברגע זה כולם יודעים שהנער יכול להצטרף למניין ולעלות לתורה. הוא חייב לעלות לתורה? לא. הוא רוצה? תלוי בנער...

בטקס הבר מצווה - יש להגיע לכותל המערבי

בגיל הבר מצווה מתחייבים במצוות, ותו לא. זהו רגע שבו הילד נהיה לנער, ויש שמבקשים לחגוג זאת בצורות שונות. באפשרותם לחגוג זאת בבית כנסת המקומי, אפשר בבית כנסת של הסבא, ואפשר אף בכותל המערבי.

לפני שנים לא מועט מספר המשפחות החוגג בר מצווה בכותל המערבי היה כמעט כחצי ממספר המשפחות החוגגות כיום. פשוט זה נהיה מאוד טרנדי ונוח לערוך בר מצוות בכותל, לא מעט בזכות הלה"ה שעשתה את התהליך לפשוט וקל.

חייבים לערוך בר מצווה בשבוע של היומולדת

לא. רבות מהמשפחות לא יודעות את הדבר הזה, ומשתדלות בכל כוחן לעשות באותו שבוע של היומולדת גם את הבר מצווה בכותל. כמובן, שזה הגיוני ומשמח יותר, אך לפעמים מרוב רצון טוב המטרה מתפספסת.

למה הכוונה? אם הבר מצווה נופלת בימים גרועים לחגוג (כנ"ל) - עדיף בשביל השקט הנפשי של המשפחה לדחות בכמה ימים את הבר מצווה בכותל. אם הילד נולד (לפי התאריך העברי) בחול המועד - כדאי לדחות את הבר מצווה לפחות בשבוע וחצי "עד יעבור זעם". אפשר גם לעשות את הבר מצווה לפני היום הולדת - אך עדיף שלא, כדי שיוכל לעלות לתורה כבוגר מן המניין.

צריך לשלוח את הנער לפני הבר מצווה לרב שילמד אותו

כל ילד בכותל המערבי מתקבל בזרועות פתוחות, גם אם הוא לא יודע לקרוא בתורה, ואפילו הוא אינו יודע כלל לקרוא בעברית (במקרה כזה ישנם סידורים בשפות שונות). המדריך שילווה את הילד דואג לקרוא בתורה, להסביר מה אומרים, והילד יצטרך רק לקרוא אותיות עם ניקוד. בכך הוא יתפלל בסידור את התפילה או את ברכות התורה.

משפחות שמשקיעות ושולחות את הילד שלושה חודשים קודם האירוע לרב שילמד את הילד כיצד לקרוא בתורה - זה דבר מבורך ומוסיף חגיגות לטקס. גם למשפחה וגם לילד. ההכנה של הרב, לא רק שמוסיפה לילד הרבה ידע יהודי, אלא גם גורמת

בקהילה הדתית נהוג
שהנער בר מצווה
מתחיל להניח תפילין
כחודש לפני הבר
מצווה, כדי להתחיל
להתרגל להניח תפילין
כאות. כך שביום הבר
מצווה - ברגע שהוא
חייב במצווה - הוא
יעשה זאת כראוי.

לכן את העלייה לתורה
ביום הבר מצווה
עורכים בבית כנסת
המקומי, אבל את
הפעם הראשונה
שהנער מניח תפילין
עושים בכותל המערבי
בחוג המשפחה
המצומצם.

לצפייה לטקס והאדרתו. פן נוסף חשוב, הילד מגלה אחריות ובגרות בכך שהוא חייב להכין "קריאה בתורה" - דבר חדש ומאתגר, משימה עם זמן קצוב ומוגדר.

ילד שנבהל מאוד מאתגרים, אין טעם לדחוף אותו לעשות זאת. לא רק שככל שיתקרב מועד הבר המצווה - הילד יהיה יותר לחוץ ונסער, אלא גם האירוע בעתיד ישמר אצלו כאירוע מלחיץ ולא נעים.

צריך לתפוס מקום בכותל לפני שבאים

בכותל המערבי יש בערך מקום 12 בימות תפילה צמוד למחיצת הנשים במחיצה האנכית, 8 בימות תפילה במחיצה האופקית. במקרים לחוצים אפשר לעשות שורה נוספת. בכותל המערבי אנשים מתפללים, מסיימים להתפלל ומיד אחרים תופסים את מקומם, כך שאין צורך לתפוס מקום - מקסימום מחכים כמה דקות שמשפחה אחרת תסיים.

לפי החוק בכותל אסור כל סוג של מקח וממכר, וכך גם לתפוס בימת תפילה תמורת תשלום. אך לפי כל חוק כלכלה פשוט "במקום שיש ביקוש - יש היצע".

חובה לתאם עם הכותל לפני שבאים, או לדבר עם רב הכותל

רצוי מאוד לתאם את ההגעה לכותל עם הלה"ה במקרים הבאים: משפחה שאינה יודעת לנהל את הטקס באופן עצמאי, לא מישו מהמשפחה או מפיך. אך במקרה שלא תצטרכו עזרה, מלבד עזרה לוגיסטית (למצוא מקום, להשאל תפילין וטליתות) אין צורך לתאם עם הלה"ה.

מאידך, ממש אין צורך לדבר עם רב הכותל בנוגע לבר מצווה שלכם, הוא לא עוסק בטיפול בעניינים אלו - לשם כך בהלה"ה יש "אגף בר-מצווה" שמטפל בכל הנושאים הקשורים לכך בראשותו של מר שאול בטיש. ואם אתם לא מישו מאוד מיוחד - גם אין סיכוי של ממש שהוא יבוא לבקר בבר מצווה שלכם. לשם ההשוואה, לא כל תייר שרוצה להגיע לארץ חייב לשם כך להיפגש עם נשיא המדינה...

תיאום כשיש רב.
לעיתים גם משפחה שתיאמה עם רב מראש מגלה שהרב תקוע באיזה פקק. לכן המלצה שלי, אם זה לא רב שאפשר לסמוך עליו במאת האחוזים, או שיש לכם תוכניות גיבוי (דתי במשפחה), או שהרב בטוח יבוא (בא עם המשפחה באוטובוס) - עשו לעצמכם טובה ותתאמו גם עם הלה"ה.

תקלות שאפשר למנוע, וכיצד לפתור בעיות

המשפחות שחוגגות מורכבות מאנשים שונים (החתן, ההורים, הדודים, החברים ואפילו רב הטקס), לעיתים האופי יכול ליצור בעיה שאם נחשוב על זה מבעוד מועד - נוכל להיערך בהתאם ולהגיב נכון בזמן אמת. "תיאום ציפיות" הוא פתרון שיחזור פה רבות - לכן אמצו אותו בחום.

חתן מתרגש

קורה המון פעמים, החתן מאוד מתרגש, כבר חודשים הוא מצפה לכך, המשפחה כולה מדברת על זה, הוא הכין את הפרשה והתכונן על הדרשה, הוא צייר בדמיונו איך באירוע כולם יבואו - והנה הגיע "היום". התרגשות היא גורם חיובי, אך יתר התרגשות גורמת ללחץ ואי יכולת לתפקד. נתקלתי לא פעם בחתן ש"שכח" את הקריאה בתורה, שכמעט התעלף מרוב לחץ. ראיתי כבר ילד שפינו אותו באמבולנס, אבל אני מאמין שזה היה בשילוב של בעיה רפואית.

לא לעשות: ברגעי הלחץ לא לצחוק עליו, או להגיד לו משפטים בסגנון: "איזה מין גבר אתה?", "אתה בטוח שיש לך בר מצווה?!" - זה מכניס אותו ללחץ להתאושש מהר, מה שהוא לא מסוגל לעשות כעת. משפטים כאלה הם מעגל קסמים שלילי שמוסיף עוד לחץ לנער.

לא לזרוק הערות "תקרא בתורה מה שאתה זוכר, עד שהשקענו את הכסף והזמן", "זה לא הזמן לעשות הצגות, הצגות תעשה בבית". הסיבה כנ"ל.

כן לעשות: ברגעי לחץ לתת לנער את הזמן, להרגיע, בעיקר להוריד מעל הנער את המשא הכבד של הלחץ. מומלץ להרחיק אותו מהאירוע, כי כשכל העיניים מופנות אליו - זה ממש לא נעים ומעורר עוד לחץ.

בנוסף, שלא האבא ייקח את הילד החוצה. כי בד"כ האבא מרגיש שבנו איכזב אותו, שעכשיו כל האורחים יזרקו לו הערות - גם האבא לוקח את זה אישית ונלחץ מהסיפור ודוחק בנער להתאושש מהר. אלא מישהו מבוגר מהמשפחה, דוד שהוא חבר, שמנותק אישית מכל הלחץ והאי נעימות, ידבר עם הנער. ירגיע אותו, ייתן לו לגימת מים ויאפס אותו.

הצעה הטובה ביותר, היא ליידע את הנער ולהכין אותו מראש שייתכן שהוא ירגיש לחץ בחזה, סוג של שיתוק, וזה טבעי ונורמאלי. הידיעה שהשיתוק הזה נורמאלי - מרגיעה את הנער ומאפשרת לו להתמודד עם כמה שניות של שיתוק בצורה טובה, ולהתגבר עליהן.

במקרה של **חולשה** - הושיבו את הנער במקום מוצל, תנו לו לשתות מים קרים או סוכרייה, אפשר להרטיב מעט את פניו במים. במקרה גרוע יותר - השכיבו את הנער על הרצפה והרימו את רגליו,

במקרה של **התעלפות** - בכותל המערבי יש חובש בכניסה למנהרות, הזעיקו אותו.

דתיים

במשפחות רבות ישנם דתיים, אך מניסיוני כל אחד מגיב בצורה שונה לבר-מצווה. ישנם קרובי משפחה דתיים שכלל לא נוטלים חלק אקטיבי באירוע, הם עומדים מהצד שמחים לעזור - אך לא מתערבים בניהול האירוע.

לשאלות, התייעצויות: במייל - bmktel@gmail.com או בפייסבוק www.facebook.com/bmktel

אמבולנס. שלא נדע מצרות, אך במקרה של מקרה רציני הכותל לא מזמין אמבולנסים, אלא המשפחה מתקשרת. מהסיבה הפשוטה שיותר מדי פעמים המשפחה נלחצה דרשה אמבולנס - ועד שהוא הגיע הבן-אדם התאושש, והלה"ה חויבה לשלם עבור קריאת שווא.

אך ישנם קרובי משפחה שמתוך כוונת לב טובה, או מתוך רצון להראות שמותקף היותם דתיים הם "יודעים", ומנסים לנהל בעצמם את האירוע - לא בהכרח באופן שתואם את טובת המשפחה.

לדוגמא: בכותל לרוב המשפחות נערכות תפילה קצרה, בה נאמרים עיקרי התפילה, דבר שנח למשפחה הן מבחינת הזמן הקצר, והן מבחינת הכרת התפילה (אמירת קורבנות או פסוקי דזמרא איננה חלק שחילונים רבים מכירים, בניגוד לקריאת שמע ולקריאה בספר תורה), אך הדוד הדתי רוצה לומר את כל התפילה, חרף רצון המשפחה...

אני מאמין שמהיכרותכם את משתתפי האירוע תוכלו לומר בוודאות מי יכול להתנהג באופן כזה. כדי ל"נטרל" את הפצצה מבעוד מועד יש לנהוג לדעתי כך:

תיאום ציפיות היא מילת מפתח שיכולה לפתור הרבה בעיות. הסבירו לדוד שהינכם מעוניינים שהמדריך או הרב שהבאתם ינהל את הטקס, הסבירו בעדינות שאתם בטוחים שהוא יכול לתרום רבות לאירוע, אך בקשו שיעשה זאת על פי בקשת מנהל הטקס.

בנוסף, דתיים רבים חושבים להתפלל שחרית עם המשפחה - חישבו על כך, זה הגיוני מאוד. אדם טורח ללכת לכותל המערבי, דבר שלרובנו קורה לעיתים רחוקות, והוא מבקש לנצל זאת ולהתפלל שחרית בכותל. אך ישנן שתי "בעיות": האחת, הדתי מתפלל כמו בבית כנסת "תפילה מלאה", ואתם מבקשים להתפלל תפילה קצרה. השנייה, לתפילת שחרית יש deadline, שנקרא "סוף זמן תפילה" (זהו הזמן שעד אז עדיף מאוד לסיים את תפילת שמונה עשרה) שגורם לדתי להיות לחוץ לרוץ להתפלל כדי לעמוד בזמן. בזמן שרבות מהמשפחות לא מתייחסות לזמן הזה. אז בקשו ממנו שישתדל להתפלל בביתו. כך הוא יגיע "רגוע" לטקס, וישתתף עם כולם בתפילה הקצרה.

חברים של החתן

במקרה שהזמנתם חברים לכיתה, דמיינו זאת: חבורה של 20 ילדים עומדת מסביב למשפחה ומנהלת דינאמיקה שונה מהמשפחה, להם יש את "הצחוקים" שלהם, ורף השעמום שלהם נמוך - ברבים מהאירועים הוא נחצה מהר מאוד, ואז מתחילות הצרות.

באמת תלוי מיהם הילדים (ילדים טובים תמיד הם ילדים טובים), ומה הרקע התרבותי שלהם (לדו' ילדים דתיים לא משתעממים מהתפילה - הם מכירים ומכבדים אותה), אבל לעיתים רואים ילדים שמתחילים לנהל "קרב סוכריות" בכותל, עושים "צחוקים" בינם לבין עצמם ומפריעים לתפילה, מתחילים להתפזר או לחפש את עצמם. במלוא ההערכה והסימפטיה, בכל זאת ילדים הם ילדים, ואנו לא מצפים מהם לעמוד בשמש כשעה ולצפות בטקס משפחתי שאין להם יד ורגל בו, ולהתנהג בצורה מופתית.

לכן חישבו פעמים לפני שאתם מזמינים חברים מהכיתה, ובמיוחד אם מזמינים - איזה ילדים לא מזמינים. אם מכורח הנסיבות חייבים להזמין את כולם, הסבירו להם שאתם מבקשים שהם יהיו את ה"כח-שמחה" באירוע. הגדירו להם תפקיד, וכך הם לא ישתעממו. הטילו עליהם להיות אחראים על השירים, על הריקודים.

הסבירו להם מראש שאתם מצפים לכבד את המקום, ולא להתנהג בצורה שאינה הולמת. ככה גם כשלילד ממש משעמם בתפילה - הוא לא יחשוב לפוצץ את הראש של חבר שלו בסוכרייה (בתקווה...). זה המקום להזכיר, לקנות סוכריות טובי רכות! חברים של החתן חושבים שזה מאוד משעשע לפגוע בראש של החתן, הם מוצאים

בזה המון סיפוק והנאה, ולכן חיסכו מילדכם היקר פגיעות ראש קשות. או כמו שאומרים בצבא "אלו פקודות שנכתבו בדם"...

נכים או זקנים

"ותרר" על הזקן. נשמע רע, אך אפשרי. ישנן משפחות שבכל זאת רוצות לעשות סיור ברובע, אז מגדירים מראש מי יישאר עם סבא, וכל המשפחה מטיילת.

הכותל המערבי בכלליות נגיש לנכים ולזקנים, ברובו הוא משטח גדול וישר בלא מדרגות. אך הגישה אליו היא בעייתית, הרובע הוא הר ביחס לכותל, והירידה והעלייה ממנו לא מותאמת לאנשים בעלי מוגבלויות הליכה. לכן אם תכננתם מסעדה, סיור רגלי, הליכה ברובע - ותרו על זה. בסך הכל, הרובע היהודי הוא קטן ואין הליכה רבה, לכן זה תלוי במצבו של הזקן/ הנכה.

כדי שהנכה יגיע לכותל יש באפשרותכם להתקשר למשטרת הכותל 02-6269222 ולבקש מהם להחנות בחנייה של הכותל המערבי. בדרך כלל לאחר בחינת הנתונים הם מאשרים את החנייה, אך בימים שהחנייה עמוסה בבקשות - בקשתכם תידחה, לכן הקדימו ככל האפשר את בקשת החנייה. אפשרות שנייה היא להחנות רחוק ולהזמין מוניית עד הכניסה של הכותל.

אם הנכה או הזקן מתקשים ממש ללכת, יש בכניסה למנהרות עגלת נכים שאפשר להשאיל תמורת פיקדון.

יש להתפלל את התפילה צמוד למחיצה, מכיוון שהיא מורכבת מלוחות שמביניהן אפשר להציץ. כך גם בישיבה על כיסא אפשר לראות חלקים מהטקס.

הורים מסוכסכים או גרושים

לפעמים בין בני הזוג בעקבות הלחץ משקעים מן העבר מתחילים לצוץ, במיוחד שאחד מקרובי המשפחה מאחרים - ואז מתחילים האשמות: "תמיד אמא שלך מגיעה בזמן שלה", "מתי אח שלך המעופף ינחת?!", לא רק שהילד סובל, הרי בכל זאת זה "היום" שלו והוא רוצה לראות את ההורים שלו ביחד, לעיתים זה גם מגיע למשפחה של האבא מול המשפחה של האמא, הערות, עקיצות ומבטים קשוחים. מחזה לא נעים. עצה שלי, חשוב שההורים יחליטו החלטה אסטרטגית שלטובת הילד היקר מכל הם ישרדו ביחד את היום הזה. לכן חשוב לסגור דברים מראש ולעמוד בהסכמים: מה קורה אם משהו מאחר, למי מחכים ולמי לא, מי משלם על הכניסה למנהרות וכו'. רוב הסכסוכים פורצים כאשר יש ויכוח מה לעשות ואז...

הקדמה למורשת הכותל המערבי

אירגון שדואג לתפעול כל רחבת הכותל, בהיבטים של לוגיסטיקה, ניקיון, חפירות חדשות, סיורים במנהרות ושרשרת הדורות. אחד האגפים אחראי על תפעול כל נושא הבר מצוות בכותל המערבי. על האגף אחראי מר שאול בטיש, ותחתיו עובדות בנות שירות לאומי שמקבלות את פני הבאים בכותל, מדריכים שמתפללים על המשפחה, וטלפניות שעונות במוקד 5958* לתיאום טקסי בר מצווה, שאלות וכדו'. כל השירות ניתן בחינם, אך אפשר לתרום במעטפה.

ברחבת הכותל המערבי הלה"ה מפעילה ארבעה דוכנים: דוכן בכניסה משער האשפות לקבל את המשפחה. דוכן בכניסה לרחבת התפילה של הגברים ששם אפשר להשאיל תפילין וטלית, לבקש עזרה וסיוע ברחבת התפילה. שני דוכני מידע בכניסה לרחבת הגברים והנשים ששם אפשר לקבל הכוונה וסיוע בתפילה עצמה. ניתן לקבל שם פתקים לכתבה, סידורים, תהילים ומעט מידע כללי על הכותל והאיזור.

דוכן חב"ד

תנועת חב"ד מפעילה דוכן ברחבת הכותל המערבי של כשלושה חב"דניקים שמסייעים להניח תפילין לכל מי שחפץ, או להשאיל תפילין לתפילה. תמיד יעזרו עם חיוך גדול.

חב"ד העולמית מפנה חוגגי בר מצווה אליהם, לכן אם דברתם עם חב"דניק לתאם בר-מצווה גשו אל דוכן חב"ד לקבל מדריך.

סדרניות צניעות

בכניסה לרחבת הכותל מטעם הלה"ה יש סדרניות צניעות שמבקשות מכל הנכנסות לכסות את הזרועות החשופות, ומחלקות להן צעיף לשם כך. כמו כן, יש צעיף לכיסוי לנשים שלבושות בחצאית קצרה מדי.

חאפרים

עד בערך 2006 לא היה אירגון מסודר שטיפל בבר מצוות, ומשפחות שבאו לחגוג את הבר-מצווה נעזרו בדתיים שהסתובבו בכותל ועזרו למשפחה תמורת תשלום, בד"כ ממש לא סמלי. כיום הגלגל התהפך, ולרובם אין עבודה - דבר שגרם לחלקם לעזוב, אבל ישנם כאלו שהתפרנסו מהבר מצוות שלא מצאו את עצמם במקום אחר ונשארו בכותל. לכן אם ניגש אליכם אדם בלבוש חרדי (בד"כ) ומציע את עזרתו - לשיקולכם. רק שתדעו שבסוף זה עולה כסף, ולא כמו המדריכים של הלה"ה שהשירות הינו בחינם.

לעיתים המצב מחרף, והם פשוט "מצטרפים" למשפחה, שרים איתה, רוקדים איתה, עושים "מי שבירך" לכולם - והמשפחה שמחה שמישהו עוזר להם. גם כאן זה לשיקולכם - אתם לא חייבים לו שום דבר, ואפשר פשוט לבקש ממנו לעזוב את אתכם, ואם אתם מרוצים - סבבה.

אין ישיבות. לאדם לא נעים לבקש עבור עצמו כסף, לכן חלק מהחאפרים מבקשים כסף עבור ישיבה - עד כמה שידוע לי אין לאף אחד ישיבה, מלבד "פינת הישיבה" אצלו בבית. אשמח להתבדות.

קבצנים

בכותל המערבי כיום כמעט אין שום קבצנים, בזכות פעילותו הנמרצת של מפקד משטרת הכותל לשעבר רפי מליחי, כך שתראו הרבה קבצנים וקבצניות מחוץ לכותל, אבל רק מספר מועט בתוכו. ישנם כמה מקרים בודדים של קבצנים שיושבים במקומם, אבל כל מי שמסתובב ומבקש נדבות - יורחק ע"י שוטר. לכן אין דבר כזה שמהו עולה כסף בכותל, שאף אחד לא יספר לכם סיפורים. לא ברכות, לא קמיעות, לא חוטים אדומים, לא תשלום עבור תפילות. בכותל המערבי הכל בחינם, אם אתם רוצים לשלם - לשיקולכם.

תימהונים

אולי "סינדרום ירושלים", אולי כי המקום קדוש, או סתם בגלל שזה מקום שאפשר להסתובב בו - תהיינה הסיבות שתהיינה, ישנם מספר קטן של תימהונים שמסתובבים בכותל המערבי. הם לא מזיקים מלבד דברים מוזרים שהם עושים. תימהונים.

חוטים אדומים. אינני יודע מדוע ולמה, אבל אנשים רבים רוצים חוטים אדומים, ובכותל מוכרים בד"כ חוט אדום ב5 ש"ח. לידיעתכם. חוט תפירה אדום מהבית עושה אותה עבודה - זה מה שהמוכר עשה.

מה להביא?

חובה:

- ☐ טלית, תפילין וכיפה.
- ☐ מצלמה וידאו וסטילס (אפשר להשתמש גם בפלאפון, אבל האיכות נמוכה יותר). +
בטריות נוספות למצלמה.
- ☐ כסף מזומן ואשראי (אם התחייבתם לספק כלשהו כסף מזומן שימו אותו במעטפה נפרדת, שלא בטעות מרוב לחץ תטעו בספירה).
- ☐ סיכות לכיפה (במיוחד בחורף), כיפות לבנות פשוטות יש בכותל.
- ☐ כובעי שמש (במיוחד בקיץ).
- ☐ מטריות בימות הגשם.
- ☐ המון סוכריות טובי או ג'לי (פרגנו לנשים - שזה הזמן שלהם להתנקם בכל הגברים, ולעשות הרבה שמח. לכן עדיף הרבה זולות, מאשר קצת ויקרות). חשוב לבדוק שהסוכריות כשרות לטובת המשפחה, או לשאר הילדים בכותל שזוחלים בין הכיסאות כדי לאסוף אותן.
- ☐ אישורים של ביצוע ההזמנות (סירים / בר מצווה וכו')
- ☐ דף סיכום של כל הטלפונים (צלם, נהג אוטובוס, בעל המסעדה וכו').
- ☐ מפה של האזור, GPS, סמארטפון עם אפליקציה (Waze וכדו').
- ☐ בגדים צנועים, לפחות לתפילה. בכותל יש סדרניות שמבקשות מכולן לכסות עם צעיף את הידיים החשופות, או לשים צעיף מעל חצאית קצרה מדי.

רשות:

- ☐ כיבוד + שולחן מתקפל לכיבוד.
- ☐ מים מינרלים קטנים, לא לשים על השולחנות.
- ☐ בקבוקי שמפניה (בקבוקים קטנים שמעיפים סרטים צבעוניים).
- ☐ תיקייה עם דפים שהרב הכין לנער בר מצווה. או תיקון קוראים.
- ☐ דרשת בר מצווה.
- ☐ MP3 או פלאפון שמשמיע קבצי מוסיקה - להתאמן על הקריאה בדרך.
- ☐ סידור מסומן מה לומר (למרות שיש אלפי סידורים בכותל, יש כאלה שאוהבים דווקא את הסידור שממנו הם למדו אצל הרב).
- ☐ כסף קטן לקבצנים.

מה לא להביא?

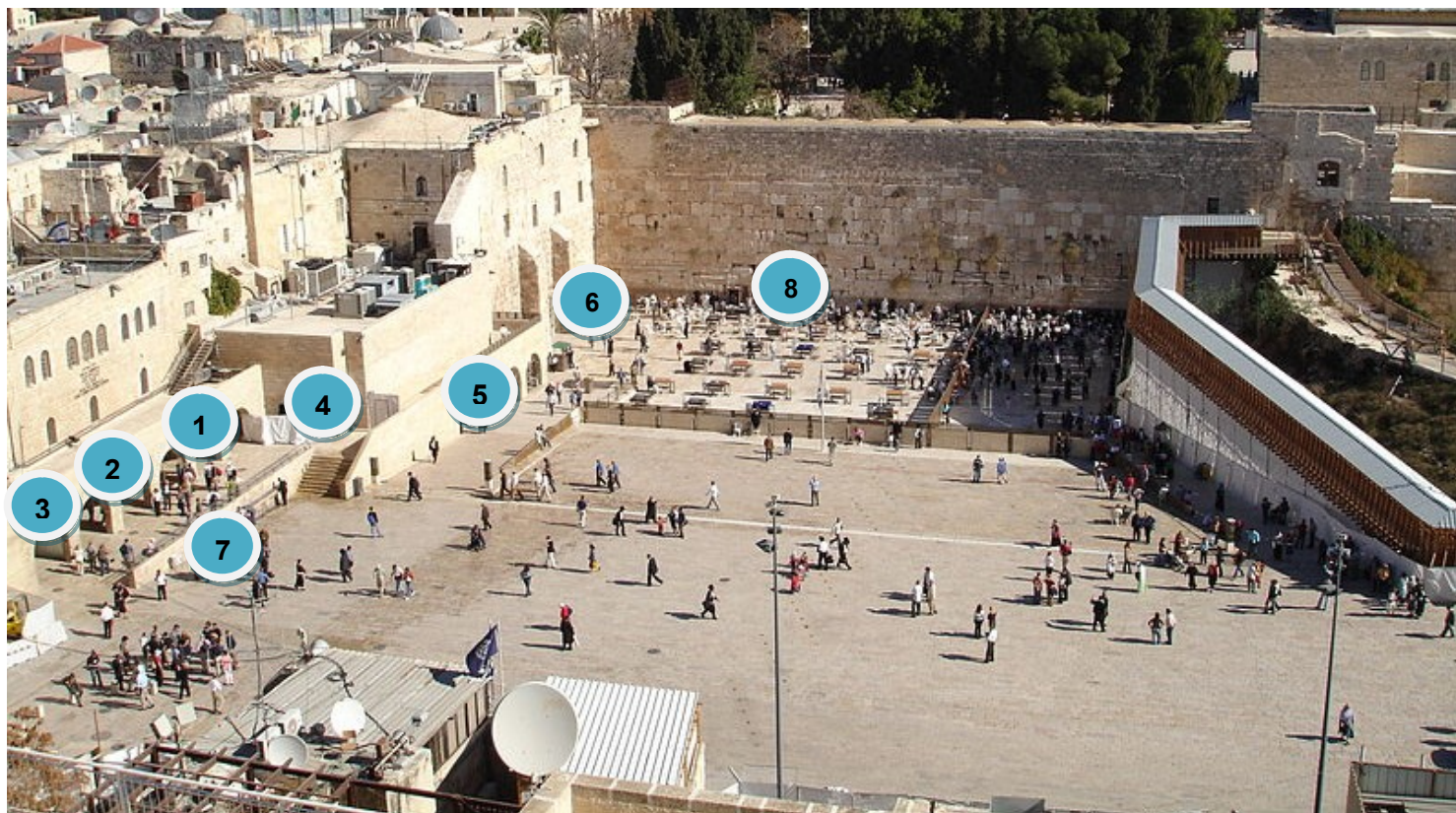
בכותל המערבי יש: סידורים, ספרי תורה, שמשיות, תעודות בר מצווה, מים קרים. יש גם שולחנות גדולים לכיבוד במנהרת הגיא, אך לעיתים הם תפוסים וצריך להמתין עד שהמשפחה תסיים. מומלץ להביא מטלית לניקוי השולחן, במידה והחלטתם לסמוך על השולחנות הללו.

אפשר לשאול מדוכן חב"ד או מדוכן הלה"ה תמורת פיקדון (רישיון נהיגה, תעודת זהות וכדו', אך לא כסף): טלית, תפילין, ואפילו אצבע לספר תורה.

בנוסף, הכניסה לכותל המערבי מאובטחת וקפדנית, לא חבל שלא יאפשרו לכם לעבור אם יש ברשותכם: אלכוהול, סכין או חפץ חד, כלי נגינה. כמו כן כל סוג של אלכוהול נאסר (לכן אל תחליטו לעשות קידוש עם יין, מצד שני אין חיפוש מסיבי בכניסה ע"י השומרים בתיקים, וניתן לקחת סיכון אם הדבר בוער לכם).

בכותל אסור השימוש בכל סוג של מגאפון - זהו קנס של 400 ₪. אך מעולם לא ראיתי שהדבר נאכף בצורה כלשהיא.

אומנם זוהי תמונה ישנה מויקיפדיה, גשר המוגרבים מצד ימין אינו נראה ככה כיום, תחנת המשטרה שנמצאת בתחתית התמונה כבר נהרסה ועברה ליציאה לכיוון הרובע המוסלמי. מתחם המשרדים השתנה (בניין שטראוס), אך היא טובה לעיקר הנקודות שצריך להכיר.

1 - מודיעין הכותל, סיורים, מידע וכו'. כניסה למשרדים של הכותל המערבי, שם יושבים רב הכותל בקומה השנייה, בקומה הראשונה שאל האחראי על פרויקט בר מצווה ובקומת קרקע את בנות השירות הלאומי שאיתן המשפחות בקשר.

2 - כניסה לסיורי מנהרות הכותל, וכניסה לעזרת נשים של קשת וילסון.

3 - שירותי גברים ונשים.

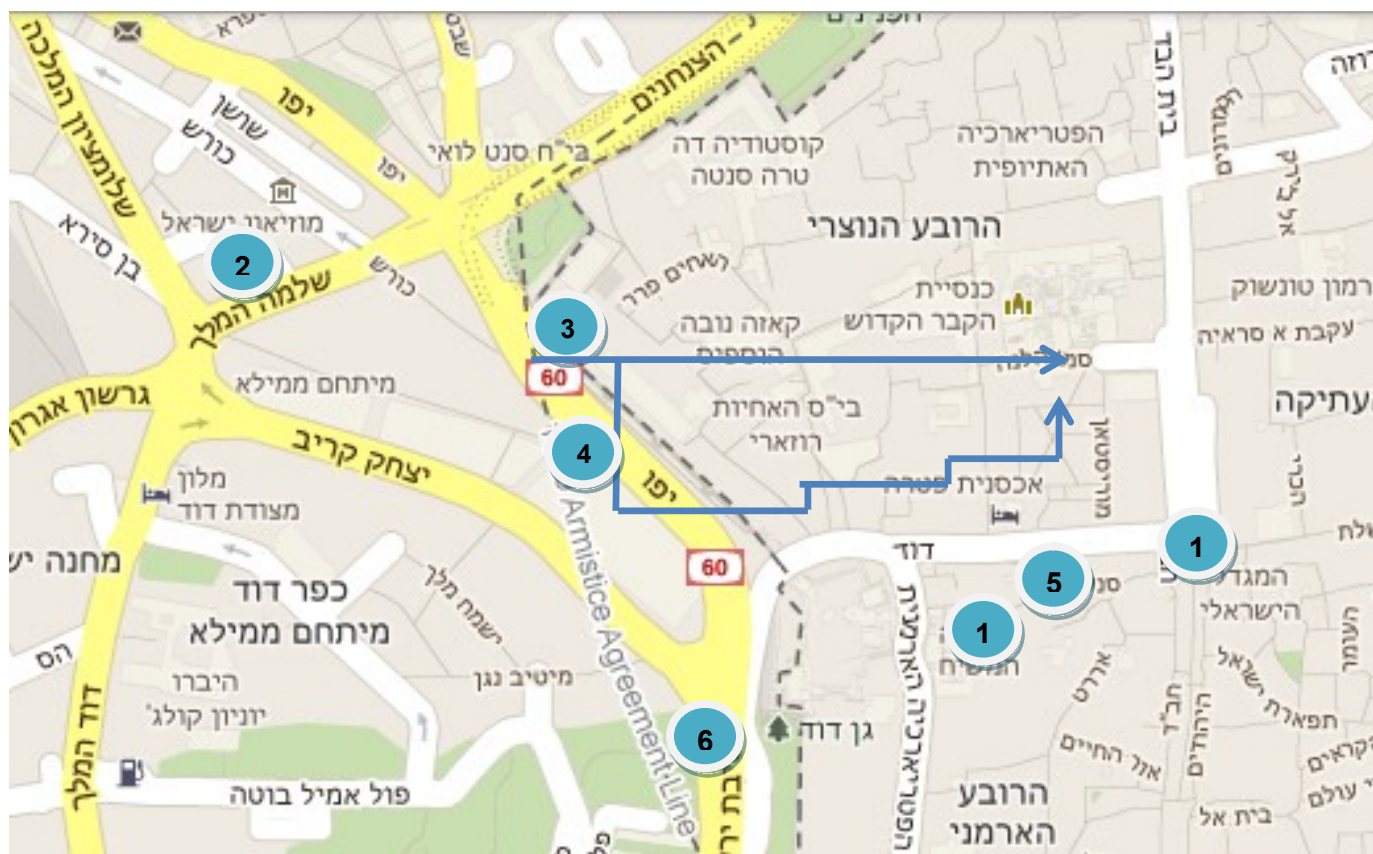
4 - כניסה לאתר "שרשרת הדורות".

5 - "דוכן בר מצווה" שם אפשר להשאל תפילין וטלית, להתייעץ ולבקש עזרה.

6 - כניסה לגברים לקשת וילסון.

7 - ברזיות של מים קרים, וכיורים גדולים לנטילת ידיים.

8 - בימי שני וחמישי סדרני הכותל מעמידים שני ארונות קודש לטובת קהל המתפללים.

זוהי מפה מגוגל מפות שמראה את ארבעת החלקים של העיר העתיקה (הרובע היהודי, המוסלמי, הנוצרי והארמני).

אפשר להגיע לכותל המערבי בצורות הבאות:

- 1 - הטובה ביותר, לשכור אוטובוס (אפשר מהבית ואפשר מהכניסה לעיר) שמוריד אתכם בכניסה לשער האשפות. כנ"ל מונית למשפחות קטנות.
- 2 - לחנות במתחם הממילא וללכת ברגל לכותל. ישנם שני חניונים: כרטא וממילא, כאשר הראשון נותן הנחה לתושבים בעלי כרטיס ירושלמי. ואז ללכת ברגל.
- 3- מסלול רגלי ליד מגדל דוד להיכנס אל השוק הערבי, לרדת למטה עד הסוף. עיקול קטן ימינה ושמאלה, ואז שוב יורדים למטה ברחוב של השוק (180 צעדים), עד שמגיעים לפנייה ימינה שמעליה שלט "לכותל המערבי".
- 4 - מסלול רגלי ליד מגדל דוד הולכים לכיוון הרובע הארמני, ברחוב "אור החיים" יורדים למטה עד לרחוב חב"ד, במדרגות למטה (משמאלנו נראה את עמודי הקרדו), וישר לכיכר הרובע (בסמוך לבית הכנסת החורבה). משם הולכים דרך חנויות אל רחוב "משגב לדך", שם תראו המון מדרגות למטה - אי אפשר לפספס.
- 5 - קווי אוטובוס, מספר: 1 מתחנה מרכזית, 2, 3, 38.
- 6 - חניון הר ציון - חניון בתשלום. משם הולכים ברגל דרך "שער ציון" אל הרובע היהודי, לאורך הכביש תגיעו בבטחה אל הכותל.

מסלול רגלי הרובע

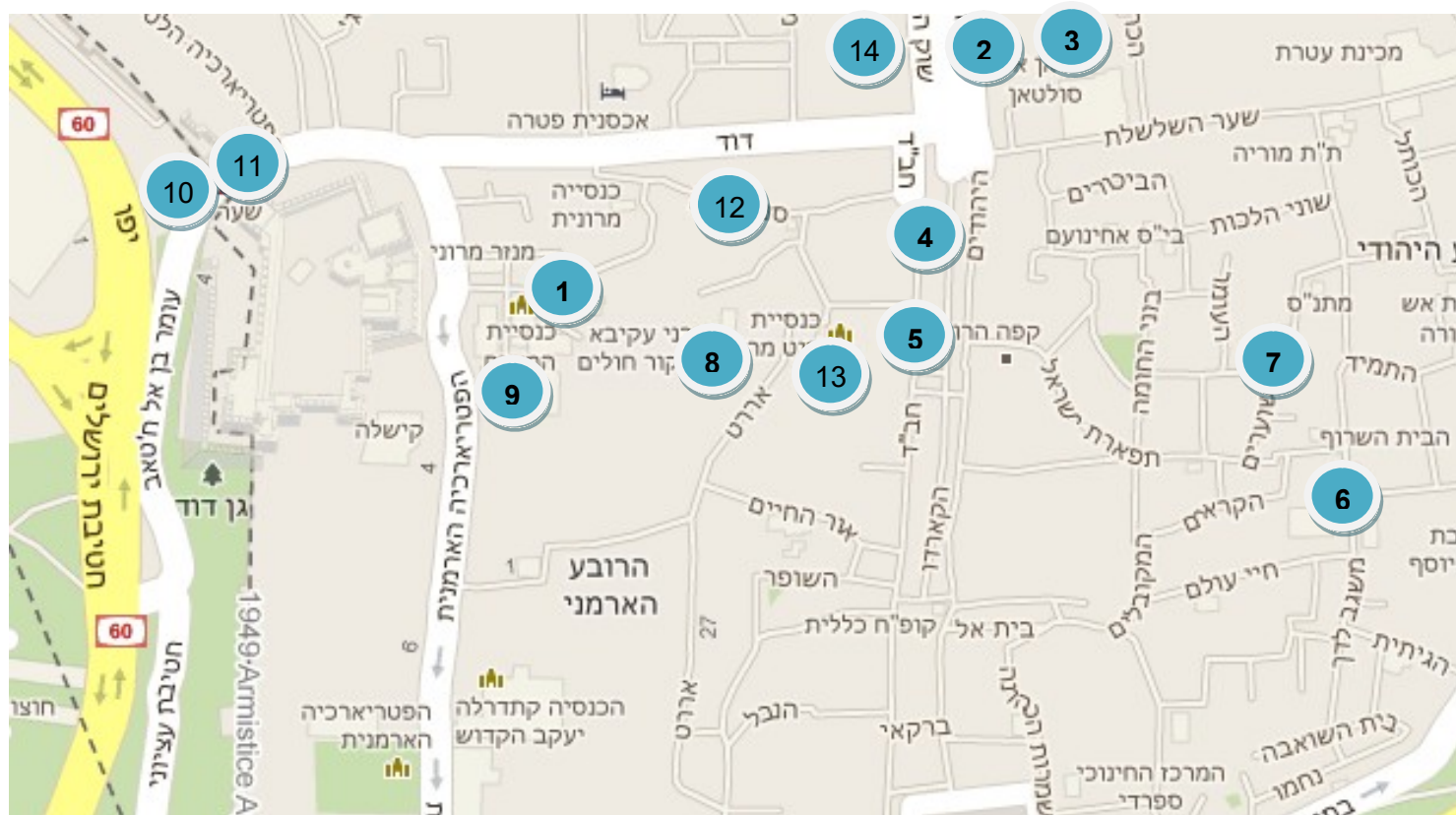
היהודי. יתרונות:
רואים בדרך אתרים יהודים (בית כנסת החורבה, הקרדו, מוזיאון הישוב הישן). לא דרך השוק המוסלמי. חסרונות: המון מדרגות לרדת, ירידה תלולה ברחוב אור החיים, ובגשם זה מחליק מאוד.

חניון הרובע לפני שנים

רבות אנשים יכלו לחנות בחניון הסמוך לרובע היהודי. אך תושבי הרובע קנו אותו ומאז רק בעלי תו תושב חונים בו.

חניון גבעתי בסמוך

לעיר דוד היה חניון ענקי עד שחפרו ומצאו בו תגליות רבות.

1- **אגן הרובע היהודי** - מדריך טיולים לוקח את המשפחה לסיור בכל אזור הרובע, נקודות עיקריות: מרכז בתי כנסת הספרדיים, בית כנסת הרמב"ן, בית כנסת תפארת ישראל, אתר ההנצחה ללוחמי הרובע, הגלעד, כיכר בתי מחסה, החומה הרחבה. עלות: 400 ₪ ומעלה.

2- **מנהרות הכותל** - ארכיאולוגיה, היסטוריה, בית המקדש, והליכה במנהרה לאורך מרבית הכותל המערבי. עלות: מבוגר - 30 ש"ח, ילד/ סטודנט/ אזרח ותיק 15 ש"ח. מיקום: רחבת הכותל. טלפון להזמנות: *5958.

לפרטים נוספים: <http://www.thekotel.org/VisitorInfo.asp?id=2>

3- **שרשרת הדורות** - ההיסטוריה של עם ישראל מוצגת באמצעות מוזיאון זכוכית. עלות: מבוגר - 25 ש"ח, ילד/ סטודנט/ אזרח ותיק 15 ש"ח. מיקום: רחבת הכותל. טלפון להזמנות: *5958.

לפרטים נוספים: <http://www.thekotel.org/VisitorInfo.asp?id=3>

4- **מוזיאון מכון המקדש** - שחזור כלי המקדש, סממני הקטורת, בגדי הכהנים ובעיקר ההווי ששרר בבית המקדש. עלות: מבוגר 25 ₪, ילד 20 ₪. מיקום: משגב ליד 19. עלות: טלפון: 02-6264545

פרטים נוספים: <http://www.jerusalem-temple.com/Heb/?CategoryID=375>

5- **הבית השרוף, בית קתרוס** - שרידי בית מתקופת בית שני של כהנים, במקום סרט המתאר את ימיה האחרונים של משפחת הכהנים עד רגעי החורבן. עלות: מבוגר 25 ₪, אזרח ותיק 12.5, ילד 15 ₪. מיקום: תפארת ישראל 2. טלפון לתיאום קבוצות: 02-6265922, שלוחה 106.

פרטים נוספים: <http://www.rova-yehudi.org.il/meida-saruf.asp>

6- עיר דוד - הסבר כיצד התחילה ההיסטוריה של העם היהודי בירושלים, החל מדוד המלך עד ההתיישבות בימנו. אטרקציות מיוחדות: מופע תלת מימדי, הליכה רגלית במים, סגוואי. עלות: מבוגר 45 ₪, ילד/ חייל/ אזרח ותיק 35 ₪. מיקום: מול חניון גבעתי. טלפון להזמנות: *6033.

פרטים נוספים: <http://www.cityofdavid.org.il/pricelist>

7- הגן הארכיאולוגי "מרכז דוידסון" - כתלי הר הבית, המערבי והדרומי (ה"עופל"). שרידי קשת דוידסון - הכניסה להר הבית מימי בית שני, ושרידי מבנים שונים מתקופות שונות: הביזאנטית, המוסלמית הקדומה, הצלבנית. (חובה מדריך, קשה להבין מה הולך שם לבד). עלות לא כולל הדרכה: מבוגר 30 ₪ (בקבוצה 21 ₪), ילד/ חייל/ סטודנט/ אזרח ותיק 16 ₪. מיקום: ליד שער האשפות. טלפון: 02 6277550.

פרטים נוספים: <http://www.pami.co.il/gan.html>

8- בית כנסת החורבה - בית כנסת שנבנה ונחרב כמה פעמים, עד שנחרב סופית בידי הירדנים במלחמת השחרור, ומ2005 הוקם בידי מדינת ישראל. עלות: מבוגר 25 ₪, אזרח ותיק 12.5, ילד 15 ₪. כתובת: היהודים 89. טלפון: 02-6265922.

פרטים נוספים: <http://www.rova-yehudi.org.il/meida-hurva.asp>

9- מוזיאון חצר הישוב הישן - שיחזור חיי הרובע היהודי מהתקופה העות'מאנית עד נפילת הרובע בידי הירדנים בתש"ח. מיקום: אור החיים 6. טלפון: 02-6276319.

10- הליכה על החומה - הליכה על חומות העיר העתיקה, בשני קטעים: הקטע הצפוני - משער יפו לשער האריות, והקטע הדרומי - משער יפו לשער האשפות. עלות ללא מדריך לכל קטע: מבוגר 16 ₪ (בקבוצה 11 ₪), ילד/ חייל/ סטודנט/ אזרח ותיק 8 ₪. מיקום: שער יפו.

פרטים נוספים: <http://www.pami.co.il/promenade.html>

11- מגדל דוד - מצודה שבנה הורדוס בימי הבית השני, ששימשה את הצלבנים ואת העות'מאנים, המגדל המפורסם הינו מסגד. עלות: מבוגר 30 ₪, ילד/ אזרח ותיק/ חייל/ נכה 15 ₪, סטודנט 20 ₪. מיקום: סמוך לשער יפו. טלפון: 02-6265333. לתיאום קבוצות: *2884.

פרטים נוספים:

http://www.towerofdavid.org.il/Hebrew/Category1/Visitor_Info

12- המרכז לתולדות ירושלים בימי בית ראשון - דגם של העיר בימי בית ראשון, תיאור כיצד התנהלו חיי היום יום. מייצג אור קולי "הרוח שבחומר". מיקום: בוני החומה פינת רחוב פלוגות הכותל. טלפון: 02-6286288.

לפרטים נוספים: <http://www.ybz.org.il/?CategoryID=210>

13- הרובע ההרודיאני - שרידי שכונת מגורים של כהני ועשירי בית שני. כאשר מוצגים שלושה בתים עיקריים: הבית המערבי, הבית האמצעי ובית

המידות. עלות: מבוגר 18 ₪ (בקבוצה 16 ₪), ילד 13 ₪ (בקבוצה 8 ₪),
אזרח ותיק 9 ₪ (בקבוצה 8 ₪). כתובת: הקראים 1. טלפון להזמנת קבוצות:
02-6265922.

פרטים נוספים: <http://www.rova-yehudi.org.il/meida-rovar.asp>

14- **סיורים ברובע היהודי המתחדש** (הרובע המוסלמי). בחול המועד בחורים
מעטרת כוהנים מדריכים על ההיסטוריה היהודית והמצב כיום ברובע
היהודי המתחדש. עלות: חינם.

ה'. את שם ה' לא
כותבים, אך בשעת
הברכה אומרים במקום
ה' - "א-דו-ג-י".

לפני הברכה. מנשקים
עם הטלית את
האותיות שבהן
מתחילים לקרוא את
העלייה לתורה, ובשעת
הברכה והקריאה
בתורה מחזיקים ביד
אחת בספר תורה.
בשעת קריאה התורה
המברך אומר בלחש את
הפסוקים עם הקורא
בתורה.

נתן לנו את תורתו. יש
הנוהגים להרים את
הספר תורה.

העולה אומר: בָּרְכוּ אֶת ה' הַמְּבָרֵךְ:

הקהל עונים: בָּרוּךְ ה' הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

העולה חוזר: בָּרוּךְ ה' הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

העולה מברך: בָּרוּךְ אַתָּה ה'

אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.

אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים.

וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ.

בָּרוּךְ אַתָּה ה', נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

ואחר קריאת הפרשה: בָּרוּךְ אַתָּה ה'

אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.

אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת.

וְחַיֵּי עוֹלָם נִטֵּעַ בְּתוֹכָנוּ.

בָּרוּךְ אַתָּה ה', נוֹתֵן הַתּוֹרָה: